

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม การเมืองแบบธรรมาภิบาลครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของนักศึกษา
- ระยะที่ 2 การวิจัยและพัฒนาสื่อเครือข่ายสังคมของสถานศึกษา
- ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างให้สถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และ สโมสรนักศึกษา ในการใช้สื่อเครือข่ายสังคม
- ระยะที่ 4 สร้างรูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้ วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก การจัดสนทนากลุ่มเพื่อระดมสมอง กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อการพัฒนาสื่อเครือข่ายสังคม และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของนักศึกษา
 1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล
 2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของสถานศึกษา องค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เช่น ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา ผู้นำนักศึกษา และจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลส่วนนี้มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
 3. เก็บรวบรวมข้อมูลความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลหรือระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีสมาชิกแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปี ทุกคณะ ทุกวิทยาลัย และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ คือ ประชากรมีจำนวนเป็นหลักหมื่น ใช้กลุ่มตัวอย่าง 5-10 % ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5

ระยะที่ 2 การวิจัยและพัฒนาสื่อเครือข่ายสังคมของสถานศึกษา

โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาใช้ในการวิเคราะห์และออกแบบสื่อเครือข่ายสังคม โดยทดลองใช้ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ดังนี้

1. วิเคราะห์และออกแบบสื่อเครือข่ายสังคม เพื่อสร้างระบบสารสนเทศสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ เช่น ส่วนที่เป็นหน้าที่หลักในการดำเนินงานของสถานศึกษา ส่วนเนื้อหาความรู้ธรรมาภิบาล ส่วนกิจกรรม ส่วนแสดงความคิดเห็น ส่วนสมาชิก ส่วนผู้ควบคุมดูแลระบบ และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศสถานศึกษา โดยการเขียนโปรแกรมตามที่ได้ทำการวิเคราะห์และออกแบบระบบไว้
3. ทดลองใช้กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส่วนของสถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แล้วนำข้อเสนอแนะมาทำการปรับปรุงแก้ไข จนได้ระบบสารสนเทศสถานศึกษา
4. ติดตั้ง ทดสอบระบบกับกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดผู้ดูแลบำรุงรักษาระบบสารสนเทศสถานศึกษา ในขั้นตอนนี้หากพบข้อผิดพลาด บกพร่องของระบบสารสนเทศสถานศึกษา ทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ระบบสารสนเทศสถานศึกษาที่สมบูรณ์
5. ประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างให้สถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และสโมสรนักศึกษาใช้สื่อเครือข่ายสังคม

1. จัดสนทนากลุ่ม เพื่อระดมสมองร่วมกับกองพัฒนานักศึกษา สถานศึกษา องค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษา และผู้พัฒนาระบบสื่อเครือข่ายสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างการใช้ระบบสารสนเทศสถานศึกษา
2. ประสานงานกับกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เพื่อขอความอนุเคราะห์นำระบบสารสนเทศสถานศึกษาขึ้นหน้าเว็บไซต์กองพัฒนานักศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษา องค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษา ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา ใช้ระบบสารสนเทศสถานศึกษาในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ และให้นักศึกษาทั่วไป ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และบุคคลทั่วไปสามารถเข้าเยี่ยมชมการดำเนินงานของสถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และสโมสรนักศึกษาได้ และเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นการใช้ระบบออนไลน์ ที่ได้สร้างไว้ในระบบสารสนเทศสถานศึกษา
3. จัดสนทนากลุ่มร่วมกันระหว่างกองพัฒนานักศึกษา สถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา เพื่อหาแนวทางเผยแพร่ระบบสารสนเทศสถานศึกษาไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ ได้นำระบบสารสนเทศสถานศึกษาไปติดตั้ง และปรับใช้กับมหาวิทยาลัยของตนเองได้ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นต้นแบบ
4. เผยแพร่ระบบสารสนเทศสถานศึกษาไปยังกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ แบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

5. จัดสนทนากลุ่มร่วมกันระหว่างกองพัฒนานักศึกษา สภานักศึกษา องค์กรนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา เกี่ยวกับการเสริมสร้างการใช้สื่อของสภานักศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาลโดยระบบสารสนเทศสภานักศึกษา

ระยะที่ 4 สร้างรูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสภานักศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาล

1. สืบเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสภานักศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาล ที่ประกอบด้วย บริบท องค์ประกอบ ลักษณะขององค์ประกอบ กลไกในการขับเคลื่อน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. จัดสนทนากลุ่มร่วมกับกองพัฒนานักศึกษา สภานักศึกษา องค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อนำเสนอรูปแบบและวิพากษ์รูปแบบ รับฟังข้อเสนอแนะ
3. วิพากษ์รูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสภานักศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสภานักศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาล ตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่มและผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
2. แบบประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศสภานักศึกษา
3. ระบบสารสนเทศสภานักศึกษา
4. แบบสอบถามความคิดเห็นการใช้ระบบสารสนเทศสภานักศึกษาออนไลน์
4. แบบสอบถามผู้ติดตั้งระบบสารสนเทศสภานักศึกษา
5. แบบสอบถามผู้บริหารกองพัฒนานักศึกษา
6. การสัมภาษณ์
7. การจัดสนทนากลุ่ม
8. แบบวิพากษ์รูปแบบ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ

2. สร้างและนำแบบสอบถามและแบบประเมิน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหาร นิตินกร นักวิชาการศึกษา รวมทั้งสิ้น 3 ท่าน ตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือด้านความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาที่เป็นข้อคำถาม แล้วทำการปรับปรุง เพิ่มเติม หรือแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. พัฒนาระบบสารสนเทศสถานศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ

4. นำข้อคำถามที่จะใช้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ ไปสร้างเป็นแบบสอบถามในระบบสารสนเทศสถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 22,022 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 1,500 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วย การสุ่มแบบเจาะจง โดยมีสมาชิกแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่มที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปี ทุกคณะทุกวิทยาลัย และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ คือ ประชากรมีจำนวนเป็นหลักหมื่นใช้กลุ่มตัวอย่าง 5-10 % ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5

กลุ่มเป้าหมาย

สถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในการใช้ระบบสารสนเทศสถานศึกษาในการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมายเพื่อการเผยแพร่ระบบสารสนเทศสถานศึกษา คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กำหนดตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ

ระบบสารสนเทศสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ

รูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาล

การรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา ผู้นำนักศึกษา และจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. แจกแบบสอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. ประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ
4. สนทนากลุ่มเพื่อระดมสมองร่วมกับกองพัฒนานักศึกษา สถานศึกษา องค์กรการนักศึกษา สโมสรนักศึกษา และผู้พัฒนาระบบสื่อเครือข่ายสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างการใช้ระบบสารสนเทศสถานศึกษา
5. สนทนากลุ่มร่วมกันระหว่างกองพัฒนานักศึกษา สถานศึกษา องค์กรการนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา เพื่อหาแนวทางเผยแพร่ระบบสารสนเทศสถานศึกษาไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ ได้นำระบบสารสนเทศสถานศึกษาไปติดตั้ง และปรับใช้กับมหาวิทยาลัยของตนเองได้ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นต้นแบบ
6. เผยแพร่ระบบสารสนเทศสถานศึกษาไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เพื่อใช้การดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ
7. รวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาในการใช้ระบบสารสนเทศสถานศึกษา จากแบบสอบถามออนไลน์ ที่ได้สร้างไว้ในระบบสารสนเทศสถานศึกษา
8. สนทนากลุ่มร่วมกับกองพัฒนานักศึกษา สถานศึกษา องค์กรการนักศึกษา สโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อนำเสนอรูปแบบและวิพากษ์รูปแบบ รับฟังข้อเสนอแนะ
9. วิพากษ์รูปแบบการเสริมสร้างการใช้สื่อของสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบธรรมาภิบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและแบบประเมินด้วยวิธีทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามหลักการของลิเคอร์ท (Likert, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลความหมายตามค่าระดับของเบสท์ (Best, 1981) ดังนี้

4.50-5.00	แปลความหมายว่า	มากที่สุด
3.50-4.49	แปลความหมายว่า	มาก
2.50-3.49	แปลความหมายว่า	ปานกลาง
1.50-2.49	แปลความหมายว่า	น้อย
1.00-1.49	แปลความหมายว่า	น้อยที่สุด

